Komendant „Zbigniew” z Czarnowca

Category: Historia,NEWS
written by Marek | 31 października 2024

MACJA WOJSKOWA.
OFICERA REZERWY
BC Nr 0107107
Własnoręczny podpis
1. Budny
Nazwisko
2. Kazimierz
Imiona
3. Franciszek. – Fro
Imiona rodziców
4. Data i miejsce urodzenia
14. marzec. 1909 r.
w. Czarnowiec. gm Fr
pow. Ostrołęka
5. Stopień oficerski w chwili wydani
wojskowej
porucznik
Rozkaz personalny M.
Nr 774 z dnia 13. 1

a wojskowa Kazimierza Budnego. W okresie wojny to porucznik „

Ponownie przeżywamy okres wspomnień o naszych najbliższych, których już z nami nie ma (ciałem). Są jednak zawsze z nami Ci, o których nadal pamiętamy, mówimy, piszemy, wspominamy!
W przeddzień Wszystkich Świętych nadarza się kolejna okazja do wspomnień o zmarłych, o których nierzadko jeszcze nie słyszeliśmy.
Dziś chcielibyśmy przypomnieć sympatykom historii czarnowieckiej o bohaterze naszej ziemi, bo tu zaczęła się Jego droga.

Wiele publikacji internetowych przewija się obecnie przez nasze komputery i telefony, wiele publikacji papierowych wpada w nasze ręce gdy odwiedzamy biblioteki czy czytelnie.
Gdy wpadł mi w ręce **Zeszyt Towarzystwa Przyjaciół Ostrołęki** nie omieszkałem wyszukać w indeksie Czarnowca. Znalazłem tam wzmiankę o naszym ziomku, z czego bardzo się ucieszyłem. Gdy zagłębiłem się w tekst okazało się, że inspiracją do popełnienia poniższego wpisu jest moja

nauczycielka Pani Zofia Gajewska, która uczyła mnie języka rosyjskiego w murach ZSZ nr 1 w Ostrołęce. Okazało się, że Pani Zofia to córka bohatera tej publikacji – urodzonego dość dawno temu, ale w „naszym” Czarnowcu.
Foto z licznym ciałem pedagogicznym (i Panią Gajewską z Budnych) pozyskane ze strony ZSZ Nr 1 w Ostrołęce.

Kazimierz Budny, urodzony w Czarnowcu

Rodzina Kazimierza Budnego. Kazimierz w pierwszym rzędzie, stoi obok matki w mundurku szkolnym z zeszytem w rękach

Ok. 1917 rok. Rodzina Kazimierza Budnego. Kazimierz w pierwszym rzędzie, stoi obok matki w mundurku szkolnym z zeszytem w rękach.

Kazimierz Budny urodził się 14 marca 1909 roku w **Czarnowcu**, gmina Rzekuń, powiat ostrołęcki, syn Franciszka i Franciszki z Damięckich.
Kazimierz wychowywał się w rodzinie wielodzietnej w Niedźwiadnej koło Pisza. Ukończył gimnazjum klasyczne w Sejnach, a potem szkołę

podchorążych w Ostrowi Mazowieckiej – Komorowie. Do wybuchu II wojny światowej służył w 33 pułku piechoty w Łomży. W czasie okupacji, jako porucznik AK o pseudonimie „Zbigniew”, walczył w Obwodzie AK Sokołów Podlaski. W czerwcu 1944 roku pełnił funkcję zastępcy komendanta tego Obwodu AK.

Sejny, jesień 1926 rok. Kazimierz Budny stoi w drugim rzędzie, pierwszy od lewej

Sejny, jesień 1926 rok. Kazimierz Budny stoi w drugim rzędzie, pierwszy od lewej.

Kazimierz Budny był komendantem rejonu AK na terenach miejscowości: Jabłonna Lacka, Sterdyń, Kosów Lacki i Treblinka.
Jak wspomina w liście do Budnego z 27 lipca 1971 roku lekarz rejonowy AK na terenie wymienionego wyżej terenu – Kazimierz de Larzak, pseudonim „Orlicz”, pochodzenia francuskiego.
Oto fragment listu lekarza de Larzaka.

> ***„…W 1943 roku bezpośrednio moim dowódcą, któremu podlegałem byliście Wy-poruczniku „Zbigniew” – jako komendant miejscowego rejonu AK. Obstawę oraz środki transportu, w trakcie wyjazdów do rannych, zapewniał z Waszego rozkazu „Jagoda”, dowódca plutonu***

do specjalnych zleceń". („Jagoda" – Olek Tomaszewicz, syn Adama Tomaszewicza – został wywieziony, krótko po wyzwoleniu, do Lublina i tam rozstrzelany.
Kazimierz de Larzak w liście do Budnego pisze – „…nie było tygodnia, bym raz lub dwa, nie wyjeżdżał na całą noc do naszych rannych, wszystkich miejscowych organizacji, a drugie tyle do Żydów chorych bądź rannych, tułających się po puszczy sterdyńskiej na odcinku Ceranów – Przewóz Nurski, w odległości 1 km od Bugu, na kolonii wdowy po lekarzu – pani Dobkowskiej. Tam byli zwożeni ranni…"

Podkomendni Kazimierza Budnego (w tym lekarz de Larzak) często uczestniczyli lub organizowali akcje bojowe przeciw Niemcom w trosce o ochronę ludności tamtejszych wsi w rejonie AK lub dla ratowania Żydów. W drugiej połowie 1943 roku żołnierze porucznika „Zbigniewa" przy jego czynnym udziale i pomocy medycznej lekarza oraz jego współpracowników uratowali 17 Żydów, uciekinierów z Treblinki.
We wspomnianym już liście lekarza do Budnego znajdują się również takie opisy akcji:

„…Miałem wprawdzie środki przeznaczone dla rannych żołnierzy z rejonu AK, ale użycie ich dla ratowania 17 Żydów wymagało akceptacji Waszej – poruczniku „Zbigniew". Otrzymałem nie tylko zgodę, ale jeszcze polecenie zgłoszenia się po żywność dla nich. Wciągu 3 dni doprowadziliśmy Żydów do jakiego takiego stanu i zebraliśmy odzież. Wszystko działo się w wielkim strachu, bo groziło zagładą wszystkich i także całej wsi. Dzięki Wam poruczniku i „Jagodzie" odtransportowaliśmy Żydów do puszczy ceranowskiej…"

LEGITYMACJA WOJSKOWA
OFICERA REZERWY
Seria: BC Nr 0107107
Własnoręczny podpis
1. Budny
Nazwisko
2. Kazimierz
Imiona
3. Franciszek. – Franciszka
Imiona rodziców
4. Data i miejsce urodzenia
14. marzec. 1909 r.
w. Czarnoriec. gm Rzekuń
pow. Ostrołęka
5. Stopień oficerski w chwili wydania legitymacji wojskowej
porucznik
Rozkaz personalny M. O. N.
Nr 774 z dnia 13. 10. 1950 r

Legitymacja wojskowa Kazimierza Budnego. W okresie wojny to porucznik „Zbigniew”

Legitymacja wojskowa Kazimierza Budnego. W okresie wojny to porucznik „Zbigniew”. Wydana dnia 13 października 1950 r.

Dowódca I batalionu 13 pułku piechoty

Z rozkazu i pod dowództwem Kazimierza Budnego „Zbigniewa” zorganizowana była akcja pod Dębem. We wsi Wielkopole został zamordowany przez żandarmerię kosowską w sposób bestialski członek AK-plutonowy Iwanowski. Akcja miała być odwetem za ten mord oraz za represje na ludności tamtejszej, za wywózki do Rzeszy, a jednocześnie miała sprawiać wrażenie, że w terenie działają duże grupy spadochroniarzy…
– Ten wątek początkowo zamieściłem z myślą o uzupełnieniu go w momencie pozyskania większej ilości informacji.
Z pomocą przyszedł niezastąpiony Jacek Pawłowski, który podesłał link do pewnego artykułu na stronie dawny.pl. W artykule Jarosława Stryjka, w ostatnim akapicie znajdujemy taki wpis o naszym komendancie:

> *„W obwodzie węgrowskim, z uwagi n nasycenie terenu przez wojska niemieckie, III batalionu uległ podziałowi i pozostałymi żołnierzami dowodził por. Władysław Rażmowski ps. “Poraj”, którego szczegółowej*

struktury nie znamy.
Po wojnie utrwalił się pogląd, część "Poraja" stanowiła IV batalion 32 pp.
Od lat "70, por. Władysław Rażmowski zaczął twierdzić, że był dowódcą I batalionu 13 pp.
Ze źródeł wiemy, że ***I batalionem 13 pp dowodził Kazimierz Budny "Zbigniew"*** *a II batalionem mjr Czesław Majewski "Moro". Te dwa bataliony były odtwarzane przez Obwód AK w Sokołowie Podlaskim.„*

Pod koniec II wojny światowej Kazimierz Budny został awansowany przez dowództwo AK w Londynie do stopnia kapitana. Za udział w wojnie obronnej 1939 r. i dowodzenie oddziałami partyzantów Armii Krajowej, za narażanie życia w imię wolności Ojczyzny, Kazimierz Budny został w późniejszych latach odznaczony medalami. Niestety, lata w których był odznaczany „Zbigniew" to okres (nadal) głębokiego komunizmu i ciągłych wpływów Rosji. Medale i legitymacje wręczane bohaterom przez komunistyczne władze zostały pozbawione korony z głowy orła. Korona wróciła dopiero na głowę orła 31 grudnia 1989 roku, choć zdarzył się również wyjątek. Taki wyjątkowy medal otrzymał „Zbigniew".

Porucznik Kazimierz Budny „Zbigniew" został odznaczony:

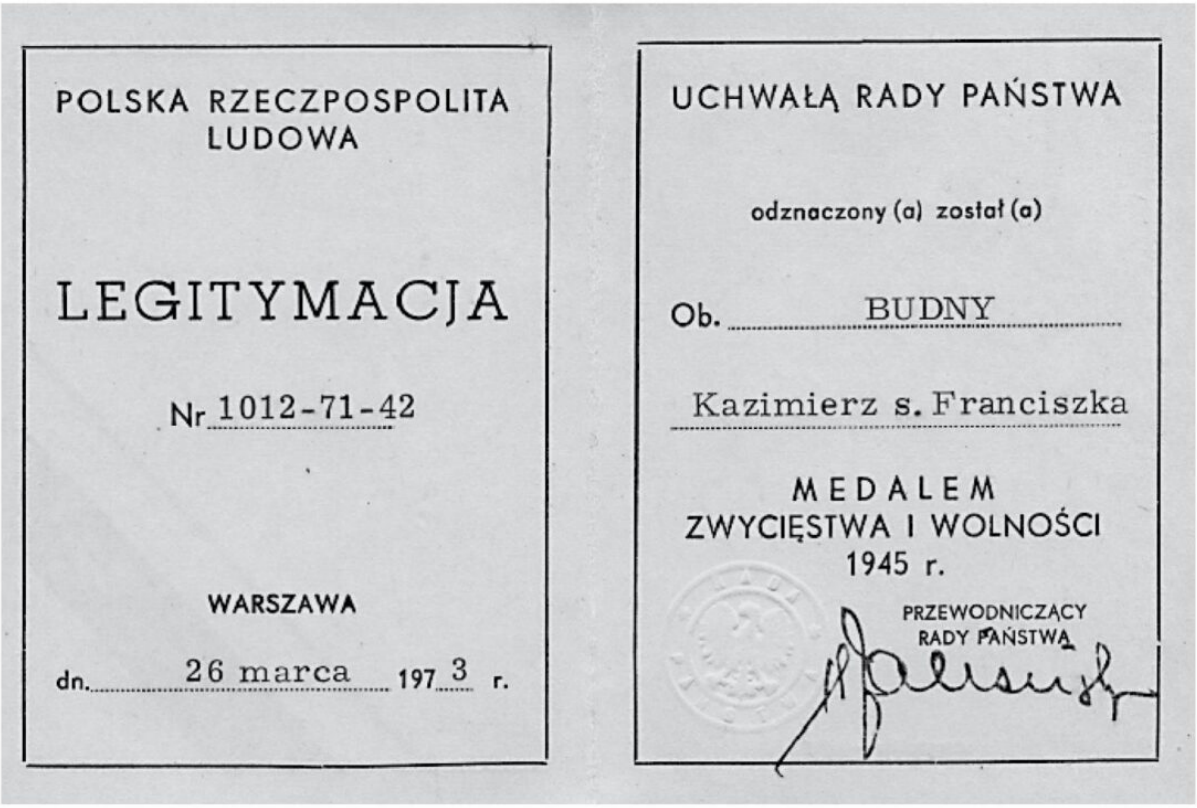

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 1012-71-42

WARSZAWA

dn. 26 marca 1973 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony (a) został (a)

Ob. BUDNY

Kazimierz s. Franciszka

MEDALEM ZWYCIĘSTWA I WOLNOŚCI 1945 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY PAŃSTWA

Medal Zwycięstwa i Wolności 1945 r.(26 marca 1973 r.)

„Medalem Zwycięstwa i Wolności 1945 r.” – 26.03.1973 r. – podpisał Henryk Jabłoński

„**Medal Zwycięstwa i Wolności 1945**” – polskie państwowe odznaczenie wojskowe ustanowione dekretem Rady Ministrów zatwierdzonym przez KRN z dnia 26 października 1945 roku „…w celu upamiętnienia zwycięstwa Narodu Polskiego i Jego Sprzymierzeńców nad

barbarzyństwem hitlerowskim i triumfu idei wolności demokratycznej oraz dla odznaczenia osób, które swoim działaniem lub cierpieniem w kraju lub zagranicą w czasie do 9 maja 1945 roku przyczyniły się do tego zwycięstwa i triumfu…”.

Odznaką Medalu Zwycięstwa i Wolności 1945 r. w pierwszej wersji był krążek wykonany z brązu o średnicy 33 mm. Na awersie umieszczony był Orzeł państwowy, w otoku z liści dębowych, w górnej części napis KRN, lecz wersja ta nie została wprowadzona. Ostateczna wersja, usankcjonowana przepisami w 1946 to krążek o średnicy 33 mm, patynowany na brązowo, na awersie, którego znajduje się Orzeł państwowy, a wokół medalu znajduje się napis: KRAJOWA RADA NARODOWA. W dolnej części medalu są dwa związane liście dębowe. Na rewersie medalu umieszczony jest napis w czterech wierszach oddzielonych poziomymi liniami: RP – ZWYCIĘSTWO – I WOLNOŚĆ – 9.V.1945.

W 1945 ustanowiono wstążkę posiadającą w linii pionowej barwę po połowie czerwoną i białą. Od 1946 wstążka medalu była szerokości 35 mm i składała się z 3 pasków czerwonych i 2 białych szerokości 7 mm, rozmieszczonych na przemian. Od 1960 określono szerokości wstążki na 33 mm.

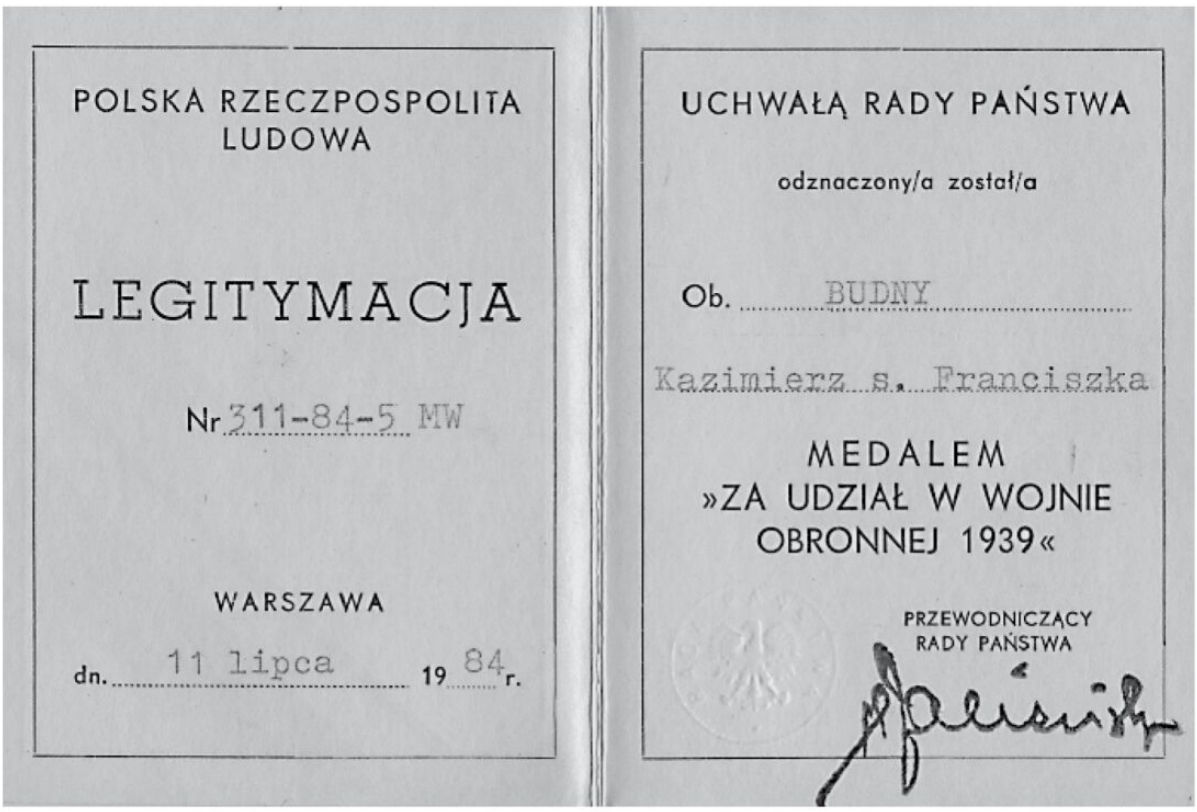

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 311-84-5 MW

WARSZAWA

dn. 11 lipca 19 84 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony/a został/a

Ob. BUDNY

Kazimierz s. Franciszka

MEDALEM
»ZA UDZIAŁ W WOJNIE
OBRONNEJ 1939«

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

Medal „Za udział w wojnie obronnej 1939 r.” (11 lipca 1984 r.)

Medalem „Za udział w wojnie obronnej 1939 r.” – 11.07.1984 r. – podpisał Henryk Jabłoński

Medal **„Za udział w wojnie obronnej 1939”** – polskie pamiątkowe odznaczenie państwowe ustanowione ustawą z dnia 3 lipca 1981 roku jako wyraz uznania dla osób, które brały czynny udział w wojnie obronnej toczonej przez Polskę z niemieckim najeźdźcą w dniach od 1 września do 6 października 1939 roku.
Powstał jako próba pozyskania przychylności społeczeństwa dopominającego się prawdy po 1980. Podobnie jak ustanowiony w tym samym czasie w podobnym celu Warszawski Krzyż Powstańczy, mógł być nadawany pośmiertnie, a także obywatelom innych państw mającym obywatelstwo polskie w chwili wydarzeń nim upamiętnianych.

Medal ten był też pierwszym peerelowskim odznaczeniem z wizerunkiem ukoronowanego orła wojskowego.

Medal zgodnie z ustawą nadawany był jednorazowo:

- żołnierzom regularnych jednostek i oddziałów Wojska Polskiego, Korpusu Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej, formacji Obrony Narodowej oraz zakładowych i terenowych oddziałów czynnej obrony przeciwlotniczej
- członkom nieregularnych oddziałów ochotniczych oraz innych oddziałów i grup obronnych
- członkom zmilitaryzowanych formacji pomocniczych
- członkom organizacji szkolnych, drużyn harcerskich i innych organizacji i grup obronnych młodzieży
  pracownikom służb publicznych, zakładów użyteczności publicznej i innych zakładów pracy oraz innym osobom, które włączyły się czynnie do walki obronnej.

Odznaka medalu „Za udział w Wojnie Obronnej 1939" została zaprojektowana przez artystę rzeźbiarza Edwarda Gorola. Odznakę stanowił krążek o średnicy 40 mm, wykonany ze stopu posrebrzanego i oksydowanego. Na awersie znajduje się orzeł według wzoru obowiązującego w Wojsku Polskim w 1939 roku oraz pod nim data 1939. Na rewersie znajdował się napis ZA UDZIAŁ W WOJNIE OBRONNEJ – OJCZYZNA. Pomiędzy dwoma ostatnimi wyrazami znajdują się dwa skrzyżowane miecze. Wstążka medalu była szara o szerokości 40 mm, a przez środek wstążki przechodzi pas w kolorach białym i amarantowym (kolory wstążki Krzyża Walecznych).

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 264-86-5

WARSZAWA

dn. 26 lutego 1986 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

odznaczony(a) został(a)

Ob. BUDNY

Kazimierz s.Franciszka

KRZYŻEM PARTYZANCKIM

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

Krzyż Partyzancki (26 lutego 1986 r.)

„Krzyżem Partyzanckim" – 26.02.1986 r. – podpisał Wojciech Jaruzelski

Dekretem Rady Ministrów z dnia 26 października 1945 roku ustanowiono wojskowe odznaczenie państwowe, **tzw. Krzyż Partyzancki**. Odznaczenie zatwierdzone przez Krajową Radę Narodową, zostało wprowadzone „w celu upamiętnienia bohaterskiej walki zbrojnej żołnierzy oddziałów partyzanckich z hitlerowskim okupantem o Niepodległość, Wolność i Demokrację oraz celem nagrodzenia bojowych zasług w tej walce". Ustawa z dnia 17 lutego 1960 roku o orderach i odznaczeniach w Art. 11 wyszczególniła Krzyż

Partyzancki jako odznaczenie wojenne stanowiące nagrodę za udział w walkach partyzanckich z hitlerowskim okupantem. Od 1960 Krzyż Partyzancki zajmował miejsce za Złotym Medalem Zasłużonym na Polu Chwały, a przed Medalem „Za waszą wolność i naszą", a od 1992 roku – po obecnie obowiązujących odznaczeniach państwowych. Odznaczenie było nadawane jednorazowo organizatorom, dowódcom i członkom oddziałów partyzanckich walczących z Niemcami na terenie Polski, a także Polakom walczącym w oddziałach partyzanckich na terenie ZSRR, Jugosławii i Francji oraz cudzoziemcom walczącym w oddziałach partyzanckich na terenie Polski. Odznaczenie nadawało Prezydium Krajowej Rady Narodowej w drodze uchwały, od 1952 roku Rada Państwa, a od 1989 roku Prezydent RP.
Z dniem 8 maja 1999 nadawanie Krzyża Partyzanckiego uznano za zakończone.

Odznakę Krzyża Partyzanckiego stanowi mosiężny, złocony krzyż równoramienny o wymiarach 38×38 mm z brzegami zakończonymi ornamentowanym obramowaniem. Na awersie pośrodku krzyża widnieje orzeł, a na ramionach napis ZA – POLSKĘ – WOLNOŚĆ – i LUD). Na rewersie na poziomych ramionach widnieje napis PARTYZANTOM, na górnym pionowym ramieniu data 1939, a na dolnym data 1945. Wstążka odznaczenia ma kolor ciemnozielony o szerokości 35 mm, z czarnymi paskami szerokości 7 mm po bokach, umieszczonymi 2 mm od jej brzegu.

Po wojnie Kazimierz Budny przez kilka lat mieszkał w Ostródzie. Tam ożenił się z Reginą Hurko – też byłą żołnierką AK, potem nauczycielką. W 1949 roku urodziły się Kazimierzowi i Reginie bliźniaczki – Stanisława i Zofia.

Ojciec Reginy Budnej z Hurków – Konstanty Hurko był inżynierem budowy mostów. Jego praca wpisała się w historię Ostrołęki. Mianowicie był on budowniczym drewnianego (starego) mostu na Narwi. [Obecnie w tym miejscu stoi most im. gen. Antoniego Madalińskiego, wybudowany w 1994 r.] Foto z tablicy FB Pana Remigiusza Makowieckiego. Most drewniany 1912 r.

W 1953 roku rodzina Budnych przeprowadziła się do Ostrołęki. Kazimierz Budny – pracował w Spółdzielni Inwalidów „Narew” na stanowisku wiceprezesa. Pracował tam aż do przejścia na emeryturę.

LEGITYMACJA UBEZPIECZENIOWA

Seria H Nr 283894

Ob. Budny
nazwisko

Kazimierz
imię

Imiona rodziców Franciszek
Franciszka

Data urodzenia 14 marca 1909 r.

Czarnówiec Ostrołęka
miejsce urodzenia powiat

Wydana dnia 18 lipca 1960 r.

Spółdzielnia Inwalidów „NAREW"
w Ostrołęce
pieczęć zakładu pracy

podpis

własnoręczny podpis ubezpieczonego

Legitymacja ubezpieczeniowa Kazimierza Budnego

Legitymacja ubezpieczeniowa Kazimierza Budnego". Ostrołęka, 18 lipca 1960 r.

Kazimierz Budny – komendant „Zbigniew" – żyjąc w wyzwolonej Polsce, niechętnie opowiadał nam dzieciom o tamtych strasznych przeżyciach wojennych zmagań z wrogiem – mówią córki Stanisława Budna i Zofia Gajewska. [Stanisława zmarła 31 marca 2024 r.]
Czasem coś opowiedział podczas świąt Bożego Narodzenia, po wieczerzy wigilijnej lub w pierwsze święto, kiedy wytworzył się ciepły rodzinny nastrój. Wtedy otwierał się na trudne wspomnienia. O jego udziale w organizacji, w walkach AK najwięcej dowiedziałyśmy się z listu doktora de Larzaka i rozmowy z nim samym (mieszkał w Sopocie).
edit 3.11.2024 r.: Z informacji przekazanych od jednego z absolwentów ZSZ Nr 1 dowiadujemy się, że Pani Zofia Gajewska (druga córka „Zbigniewa") również zmarła w 2024 r.

Po latach – w 1988 roku – współtowarzysze walk, którym udało się przeżyć, spotkali się na Zjeździe żołnierzy AK w Łomży.

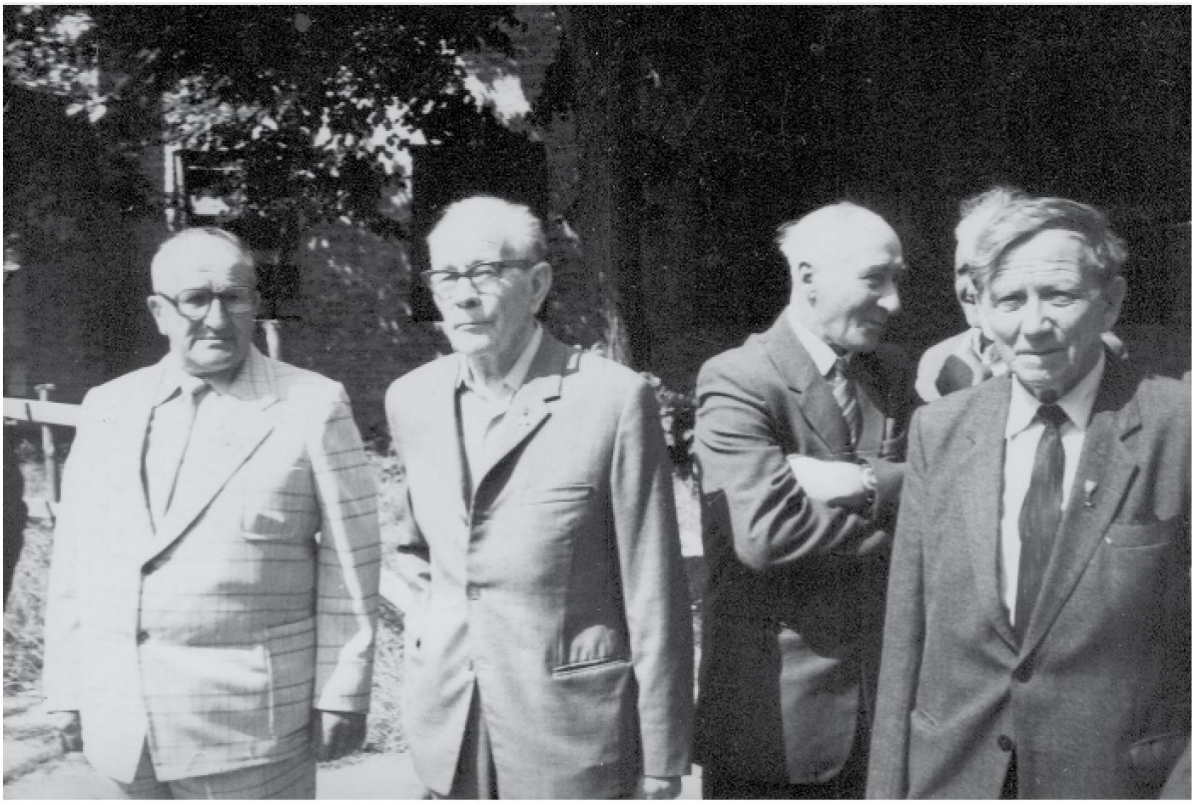

Łomża, 14 sierpnia 1988 r. Zjazd Akowców w Łomży, Kazimierz Budny drugi od lewej

Łomża, 14 sierpnia 1988 r. Zjazd Akowców w Łomży, Kazimierz Budny drugi od lewej

Sławomir Mierzejewski chrześniak Kazimierza Budnego zadedykował jeden ze swoich wierszy Pamięci Ojca Chrzestnego.

Sławomir Mierzejewski

Pamięci Ojca Chrzestnego Kazimierza Budnego

LEŚNI

Las zabrał Was do siebie
Zamknął na zawsze
    w swych żywicznych ramionach
Mieliście cieszyć się Niepodległą
To za Nią był ten los
    tropionego zwierza
Odeszliście w naszą pamięć
Jakby to było wczoraj
    Uszy wypełnione jękiem rannych
    jak głos wzburzonego lasu
    po powrocie z potyczki
Ile to razy
Drzewa szumiały żałobny marsz
Gdy kładliście towarzysza
    w gałęźnym posłaniu
    na wieczny odpoczynek
Las przetacza Waszą krew
    niczym soki w swych tkankach
Wasze serca nie ostygłe
    wybuchają granatami rozpaczy

Styczeń 2009

Kazimierz Budny zmarł 1 kwietnia 1991 roku, małżonka Regina Budna zmarła 26 września 2004 roku, córka Stanisława Budna zmarła 31 marca

2024 r.
Spoczywają na ostrołęckim cmentarzu parafialnym – sektor L N/21. Foto: Marek Karczewski

Kazimierz Budny zmarł 1 kwietnia 1991 roku, małżonka Regina Budna zmarła 26 września 2004 roku, córka Stanisława Budna zmarła 31 marca 2024 r. Spoczywają na ostrołęckim cmentarzu parafialnym – sektor L N/21. Foto: Marek Karczewski

Po oryginalny tekst opowieści córek Budnych odsyłamy do publikacji książkowej. Tam odnajdą Państwo również inne interesujące historie.

Muzeum Żołnierzy Wyklętych

Prosimy o kontakt osobisty lub telefoniczny z naszym Muzeum. Jeśli dysponujecie Państwo informacjami o swoich przodkach lub pamiątkami po Nich podzielcie się z nami Waszą historią.

07-410 Ostrołęka, ul. R. Traugutta 19

518 093 277

W tym roku Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce zwróciło się do rodzin o pamiątki, w następujący sposób:

W przeddzień uroczystości Wszystkich Świętych odwiedziliśmy cmentarz parafialny w Ostrołęce i ponad 150 grobów ostrołęczan oraz mieszkańców regionu – osób ważnych dla historii naszego miasta i okolic.
Zmówiliśmy krótką modlitwę, zapaliliśmy skromny znicz…
Przy zniczach znaleźć można też prośbę skierowaną do rodzin zmarłych.
Zachęcamy do podzielenia się z Muzeum informacjami, pamiątkami po bliskich, którym Ostrołęka (i nie tylko) tak wiele zawdzięcza.
Z góry za wszystko dziękujemy.

Każda kolejna historia osób i zdarzeń związanych z naszą miejscowością pojawi się na naszych łamach.
Możemy wyłącznie uchylić rąbka tajemnicy, że będzie ich jeszcze wiele…

Źródła pozyskania informacji do powyższej publikacji:

– Ostrołęka Pełna Wspomnień, Zeszyt 3, Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki, Ostrołęka, 2015 (cytaty, skany zdjęć i dokumentów)
– tablica FB Remigiusza Makowieckiego
– strona internetowa ZSZ Nr 1 w Ostrołęce (zsz1.ostroleka.edu.pl)
– Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce
– dawny.pl/burza-w-osrodku-wolominskim-ak/ – dostęp 30.10.2024
– pl.Wikipedia.org

Marek Karczewski

ALFABETYCZNY INDEKS DZIAŁU HISTORIA